

آنا ما هدیة

«حسین دوزگون» ون شعرلری

انتشارات تکدرخت

تهران - ۱۳۸۷

سرشناسه: محمدزاده صدیق، حسین، ۱۳۲۴ -
عنوان و نام پدیدآور: آنا ما هدیه / سروده‌ی حسین دوزگون. مشخصات نشر: تهران:
تکدرخت، ۱۳۸۷. ۷۲ص. : جدول؛ ۱۷×۱۲ س.م. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۴۹-۴-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا یادداشت: ترکی
موضوع: شعر ترکی - ایران - قرن ۱۴. موضوع: مادر - شعر.
رده بندی کنگره: ۱۳۸۷ ۸۱۲۳/۳۱۴PL
رده بندی دیویی: ۸۹۴/۳۶۱۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۸۳۲۲۱

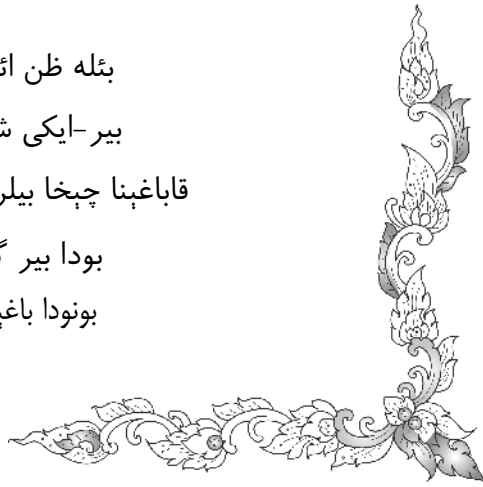
آنا ما هدیه

سروده: حسین دوزگون (حسین محمدزاده صدیق)
آماده‌سازی و تولید: مؤسسه‌ی دانش سهند و سیلان
نشانی: خیابان جمهوری، بعد از تقاطع سی‌تیر، جنب کوچه شیبانی، پلاک ۵۴۸، طهمکف
تلفن: ۶۶۷۲۵۵۵۹ - فاکس: ۶۶۷۲۷۵۵۰
Email: danesh.ss@gmail.com
سال نشر: ۱۳۸۷ - محل نشر: تهران - شمارگان: ۱۰۰۰ - چاپ اول
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۴۹-۴-۷ / ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۴۹-۴-۷

بئله ظن ائديرديم
بیر-ایکی شعر ایله
قباغینا چبخا بیلرهم، آنا!
بودا بیر گؤناهیم!
بونودا باغیشلا مانا

سخن ناشر

استاد دکتر حسین محمدزاده صدیق، با تخلص «حسین دوزگون» - که طراوت جوانی شاعری خود را در مبارزه با رژیم طاغوت گذرانیده و شعر را به عنوان سلاح برنده‌ای در دفاع از حقوق حقّه‌ی مردم خود به کار گرفته است - در ستایش مادر نیز اشعاری دارد که افتخار می‌کنیم توانستیم این اشعار را از مجموعه‌های شعر چاپ شده‌ی ایشان جمع کرده، به صورت جزوه‌ای انتشار دهیم. لازم به ذکر است که خود استاد، اشعاری را که به مادر خود هدیه کرده‌اند، قبلاً در دفتری تحت عنوان «آنا ما هدیه» گردآورده بودند که ما با افزودن شعرهای دیگری آن را تکمیل کردیم. منابع چاپی در زیر هر شعر آمده است. ضمناً مقاله‌ی تحلیلی آقای بهروزایمانی را نیز از کتاب «سوز سوراغیندا» برداشته و بر کتاب حاضر افزودیم.

انتشارات تکدرخت

فهرست

۹.....	جدول آسان خوانی متون ترکی
۱۳.....	اۇن سۆز
۲۰.....	کیم؟
۲۲.....	سینکیدیر
۲۷.....	اۇغول
۳۰.....	اوشاقلیق خاطرەسى
۳۳.....	گۆزۆ ياشلى لوحه
۳۶.....	سوسمادېن
۳۷.....	آنا قوينو
۳۹.....	بو گئجه
۴۲.....	بيللور لاله
۴۵.....	تاجېمسان
۴۷.....	حکمت بولاغې

- ۴۹ ..... تواضع کانې
- ۵۱ ..... اينام
- ۵۳ ..... عادت
- ۵۵ ..... باغېش ديله
- ۵۷ ..... ياشا آنا
- ۵۹ ..... داملاجېق
- ۶۱ ..... خاطيره
- ۶۳ ..... اخلاق نورماسې
- ۶۵ ..... عزيز آنا جان
- ۶۷ ..... سيرريم
- ۶۸ ..... پينار

جدول آسان خوانی متون ترکی

برای آسان خوانی متون ترکی، برخی تغییرات در نگارش کلمات ترکی و کلمات دخیل عربی و فارسی در این کتاب اعمال کردیم که در جدول‌های زیر نشان می‌دهیم:

۱. جدول واک‌نگاری

معادل حروف لاتین		مثال	نشانه‌های واکه‌های ترکی
almaq	A, a	آلماق (گرفتن)	آ، ا
əl	Ə, ə	ال (دست)	ا، آ، ه، ه
ilan	İ, i	ایلان (مار)	ای، یی، ی
qızıl	I, ı	قیزیل (طلا)	ای، یی، ی
sol	O, o	سول (چپ)	او، و، و
söz	Ö, ö	سوز (سخن)	او، و، و
ulduz	U, u	اولدوز (ستاره)	او، و، و

düzmək	Ü, ü	دۆزۈمک (چیدن)	اۆ، ۆ، ۈ
yel	E, e	یئل (باد)	اٚ، ٚ، ٚ

۲. جدول آواکنگاری

معادل حروف لاتین		مثال	نشانه‌های آواک‌های ترکی
buz	B, b	بوز (بیخ)	ب / ب / ب / ب
öpmək	P, p	اؤپمک (بوسیدن)	پ / پ / پ / پ
toy	T, t	توی (چشن)	ت / ت / ت / ت
Sürəyya	S, s	ثریا	ث / ث / ث / ث
can	C, c	جان	ج / ج / ج / ج
çaxmaq	Ç, ç	چاخماق (آتش زنه)	چ / چ / چ / چ
Həvva	H, h	حوأ	ح / ح / ح / ح
xaliq	X, x	خالیق	خ / خ / خ / خ

daş	D, d	داش (سنگ)	د / د
zövq	Z, z	ذؤوق	ذ / ذ
bir	R, r	بیر (یک)	ر / ر
ziğ	Z, z	زیغ (گل)	ز / ز
jalə	J, j	ژاله	ژ / ژ
sərin	S, s	سرین (خنک)	س / س / س / س س
şəhid	Ş, ş	شهید	ش / ش / ش / ش ش
sidq	S, s	صیدق	ص / ص / ص / ص ص
zəlalət	Z, z	ضالالت	ض / ض / ض / ض ض
Tur-e Sina	T, t	طور سینا	ط / ط
zill	Z, z	ظللّ	ظ / ظ
Cə`fər	`	جعفر	ع / ع / ع / ع ع
bağ	Ğ, ğ	باغ	غ / غ / غ / غ غ
fəna	F, f	فنا	ف / ف / ف / ف ف

qaş	Q, q	قاش (ابرو)	ق / ق / ق / ق
kəsmək	K, k	کسمک (بریدن)	ک / ک / ک / ک
gəzmək	G, g	گزمک (گشتن)	گ / گ / گ / گ
diləyim	Y, y	ديله گيم (آرزويم)	گي / گي / گي / گي
lalə	L, l	لاله	ل / ل / ل / ل
miskin	M, m	ميسکين	م / م / م / م
incə	N, n	اینجه (ظریف)	ن / ن / ن / ن
vaxt	V, v	واخت (وقت)	و / و
hilal	H, h	هیلال	ه / ه / ه / ه
yaban	Y, y	يابان (دشت)	ی / ی / ی / ی

اۋن سۆز

اسلام پیغمبری حضرت محمد (ص) ین بئله بیر بویوروغو واردېر: «جنت آنالارېن آیاغې آلتېندادېر». بو سۆزۆن اوجوندان یاپېشېب، بیر چۆخ داھې لرېن بۆیۆک- بۆیۆک شخیصیتلرېن آنالار بارەدە، سۆزلرېنی ائشیدەرکن، آنالارېن مقدس لیینە بیر داھا باش اییریک. دۆنیادا ھامې آنالارې اوجا ذیروەلرە قالدېرېب، بو الھی موجود بارە سیندە شعرلر قۇشولوب، کیتابلار یازېلېب، ساییسېز- حسابسېز فیلملر اکرانا چېخمېشدېر. تصادفی دئییلدیرکی، امیر تیمور کیمی بیر حۆکمدار آنا قارشېسېندا باش ایگېمشدیر. روایتە گۆرە آنانېن اۇغولو امیر تیمورا اسیر دۇشۇر. آنا حۆکمدارین

کاروانی ھارا گئدیب، اۋونلا سۆرۈنۈپ امیر تیمورون چادېرنا، ياخبلاشماق ھمن، قوللوچچولار، اۋنو قووب ھدەلەيیرمیشلر. آنا ھر جۆرە سېخېنتبا دۆزەرک، اۋز ایستەيیندن ال گۆتورە بیلیمیر. نہایت بو مسئلە اۋن آی مدتیندە دوام ائدیر. بیر نفر قوللوچچولاردان بو مسئلەنی امیر تیمورا چاتدېرېر. تیمور امر ائدیر، آنانی گتیریلر، امیرین اطرافینداکېلار بتر ناراحات اۋلورلار، اۋنلارا ائلە گلیرکی، امیر تیمور بو آروادې اۋلدۆرەجکدیر. آنجاق ایش ترسینە اۋلور. امیر تیمور آنانی، گۆرمک ھمین، باش اگیب، اۋغلونو ایسە آزاد ائدیر: شاعیر بولود قاراچورلو سەھند بو تاریخی مسئلەنی، اۋز بیر بند شعریندە بئلە دوغروتیمیشدیر:

ازلدن - ازلدن بو ائل بو اوبا،

آنالېغا درین حۆرمەت بسلەمیش.

آنا قارشېسېندا توپال تیموردا،

آیاق دالی قویموش، باغیش دیلهرمیش.

دوغرودان هر یئرده، خصوصی ایله تۆرك ائللی خالقلاردا، آنا یا حۆرمت سۆنسوز درجه ده منیمسه نیر. تصادفی دئییلدیرکی، «آتا- آنا انسانین کیچیک تانرپسی دیر.» دئیهن بیر ائلین بۆتۆن صنعت کارلار، یازبچی و شاعیرلری آنا ادبنا اثر یاراتماقدان دۆیمورلار. هئچ بیر آذربایجان شاعیری تاپا بیلمزسن کی، آنا وصفیندن دۆیسون. شاعیر حسین دۆزگۆن ده باشقا شعر کیتابلاریندا آناسینی دۆنه- دۆنه وصف ائتسه ده، بیر کیتاب اۆز آناسینا ھدیه ائتمکله، اۆز اوولادلیق بورجونون مینده بیرینی اۆده یه بیلیمشدر. اؤ، «آناما ھدیه» ادلی کیتابیندا ایلیک نۆوبه ده آنالاریمیزین پاک اۆره کلریندن، تمیز قلبلی ایمانلاریندان سۆز آچپر:

آنا زیارتدن نەدن دویمورسان؟
بیر آی اۆنجه گئتدین سن خوراسانا.
غریب امام رضا دئیە چاغبردېن،
نیسگیلین یاغبردېن آذربایجانا.

دۆقتور حسین دۆزگۆن بوگۆن یۆزجیلده یاخېن کیتاب
یازېب، حاضرلاسادا، علمی تاپیتتی لارېنې، اۆز دؤغما
یوردو آذربایجاندا و اناسېندان قازاندېدا گۆرۆر. اناسېنېن
لایلالارېندان ناغیل لارېندان ایلھام آلان شاعیر، «منیم
آنام» شعرینده، تکجه اۆز اناسېنا اشاره ائتمیر، بلکه بۆتۆن
آذربایجان خالقېنېن انالارېنې اۆز اناسې حساب ائدەرک
یازېر:

آذربایجان ائللرینین
اناسې دیر، منیم آنام.

قلىدىن قۇيان شىرلىرىمىن،
آيناسى دىر، منىم آنام.

شاعىر بەضا قىدىملىردە كىند و شىرلىردە، كۆرسۆ باشىندا
آنالارېن خۇش سۆزلىرىنى، ناغىل - باياتىلارېنى، اۇيۇد
وئىجى كلامېنى يادا سالېر:

بۇى آتدېقجا افتخارلا،
بۇيوما سن بۇى بۇيلادېن.

منە جوراب تۇخوياندا،
كۆرسۆدە باغرىنا باسېب،
عزىزلىكلە سۇى سۇيلادېن،
بئىلكە بۇيا چاتدېم.

شاعىر، آنا قدرىنى اىلك باشدان دوىوردو. او ۱۳۴۷ -
نجى اىلدە قلمە الدىغى بىر شەرىندە، يارادىچىلىق دۇنياسىنا
اياق قۇياراق ھەر نەيىنى آناسىنا بۇرچلو بىلىر. او، بو شەرى
بازان اىللردە، شاھىن قارا تۇرمەسىندە اۇز ائلىنە عدالتى
اىستەدىگى اۇچۇن آغىر گۇنلر كىچىرىدى. او خوش
گۇنلرىندە دە، بىس گۇنلرىندە دە، دوستاقدادا اۇزۇنۇ آنا
نوازشىندىن آنا مەبىتىندىن آىرې گۇرمە يەرك، يارادىچىلىق
دۇنياسىنى آناسىنا عايد اۇلدوغونو بىلدىرىر:

آنام شەرىم، بس دئەلى،

سنىكى دىر، سنىكى دىر.

آنا منىم سۇز دۇولتىم،

سنىكى دىر، سنىكى دىر.

اورە گىمىن سېزى لارى،

سینکی دیر، سینکی دیر.

نهایت شاعیر دۆزگۆن ده، شهریار کیمی قرآن
اوخوماغی اؤز ننه سیندن، آناسپندان اؤیرنمیشدیر، نئجه کی
بیر شعرینده یازبر:

قرانی - پیرانی آنام وار منیم،
قرآن اوخوماغی اؤیرتمیش منه.
حقیقه باش ایگمه یی، دۆزگۆن حیاتی،
سایغی بسلمه گی گۆزهل وطنه.

بهروز ایمانی

تبریز - ۱۳۷۸

كىم؟

بلكە من آناسېز قالايديم
گۈزۈمدن ياشې كىم سىلەردى؟
اۋىرەردى ساز - سۆز كىم منە
يۈكسىلمەگىمى كىم دىلەردى؟

كىم منە بس ناغېل دئىيەردى
ھەر سحر قوشمالار قوشاردې؟
آيدېن بىر گلەجكدن اۋترۇ
اۋخويوب - اۋخويوب، جوشاردې؟

قادا منە قارشې گلندە
کیم «قادان دۆشسۆن اۆز جانېما
آنان اۆلسۆن بالا!» دئیەردی؟
اوندان کیم ھرزمان یاناردې -
منیم احوالېما دۆنیادا؟
منلە کیم ایچەردی غم اۆغون
منلە کیم دۆشەردی اۆدلارا؟

سنینکیدیر

آنا،

کۆریه واختلارېمدا،
بئشگییمده یاتان زامان،
لایلا چالدېن حزین سسله،
نغمه لرله یوخو آلدېم،
رؤیالاردا سئیران قېلدېم.

ایمکلیگه، ایمکلیگه،
تا آتېشدېم یئریمه گه،

«تاتې - تاتې بالا»

دئئە،

نغمە قوشدون، قوشما دئدئن،
اوخشامالار گۆللندئردئن.

قېشدا آغېر گئجھلر دە،

تاپماجا ئالا، شعرلرلە،

ئاغېللارلا باشېم قاتدېن.

قوشما دئدئن پردە - پردە.

مندە اولان بو شلالە،

ھىجانې سن اوياتدېن،

جۆر بە جۆرە سۆز اۆيرەتدئن.

ياغېش يىرە داملاياندا،
قېش اۆتۆلۆب ياز چاتاندا،
اولدوز سۆزۆب آى باتاندا،
قېزاراندا داغدا باتې،
غملىر ھىجوم ائىلەيندە،
گۆزلىرىندىن ياش داملادېن،
كۆنۆلۆندىن سۆز، باياتى،
منى قېلىدېن دردلە آشنا.

بۇى آتدېقجا، افتخارلا،
بۇيوما سن بۇى بۇيلادېن.
منە جۇراب تۇخوياندا،
كۆرسۆدە باغرىنا باسېب،

عزىزلىكلە سۈى سۈيلا دېن .
بئلەلىكلە بۇيا چاتدېم .

يئنە سۆزدن ال اۆزمە دىن .
جاوان واختېم چاشان زامان ،
سۆزلە منە اينام وئردىن ،
اينجىتدىمسە چۇخدا سنى ،
دۇداغېن ھئچ واخت بۆزمە دىن .
اۆرە گىمىن زىمى سىندە ،
آنا ، شىرىن تۇخمون سىدىن .
اۆز اۇغلونو شاعىر قېلدېن ،
اينجە قلىبە ، سۆزە مالىك .

آنا ، شىرىم بس دئمەلى ،

سنىنكىدەر، سنىنكىدەر .

آنا، منىم سۆز دۆولتىم،

سنىنكىدەر، سنىنكىدەر .

قوربان اولسون شىرىم سانا،

اى ھۆنرلى بىلگىن آنا.

سۆز دۆولتىم قوربان سانا،

اۆزۆم آنا، گۆزۆم آنا...

اۇغول

آنام منى اللريله

«قېزېل سو» يا وئللە يىبىدىر،

- بورا اۆلسون وطن!

دئىيب.

اۆز گۆمۆشۆ تئلريله

ياى واختېندا يئللە يىبىدىر،

اۆرە گىمى ساكيت ائديب.

قېزمار اۆدلو بئشىگىمدە لاىلا دئىيب،

نغمە قۇشوب.

آلب منى قوجاغېنا، دنيز كىمى

داشب جۇشوب.

من آنامېن آغېر - آغېر

گۈنلرینی قارالتمېشام
گۈزلەدیگی قوچ اولموشام.

آغ باش آنا! اولما فاغېر،
يوردم اوچون جان آتمېشام.
سانما حلە يۈرولموشام
من يئىدن قايتارارام سنین باھار ياشلارېنى،
قويمارام كى دۆگۈن وورسون بىردە
چاتما قاشلارېنى.

قېرېمېز رنكلە ازل گۈندن
قېرېلمايان اولقتيم وار.
اودور ايندى اۈدلو گۈنم.
دانېشمايېن محبتدن،

نامرد يادا نىفرتىم وار،
حاقلىيام كى من اؤيؤنم!
اللىمدە گۆيە قالخان خېردا- خېردا بو مشعللر،
امپريالىزمىن باغرىنا سۆكە- سۆكە ائدەر سفر.

دئىنە يادا، آگاه اؤلسون
اۆرە گىمدن قالخان آتش،
آعجا كۆلە دؤنمىه جك.
قولاغىنا دئىنە آلسېن
بوردا اولان پارلاق گۆنش،
سؤنمىه جك، سؤنمىه جك.
دؤنون يىغىب گئدە جكدىر
اؤد يوردوندا چىركىن ظؤلمت
ائللر اؤنا بسلىه جك ھمىشەلىك درىن نىفرت.

اوشاقلېق خاطرھسى

آرزوسوندا وارانم، اۇ آخشاملارېن،
كى آنام سولاردې آپاشلا يئرى.
سۇنرا سۇپۇرھندھ نغمھ دئىھردى،
آنامېن عشقېنھ بۇلبۇلۇن بېرى.

آپېن قورصو يئرىن مۇلكۇن آلاندا،
آنام چاغېراردي: «- يئرلرى گتير!»
و بېزده سئوېنچك آچېب يۇك يئرىن،
پنجرھ اېچېنھ قویاردېق بېر - بېر.

پالازلارې آنام سەرەردى يئره،
اۆستوندىن سالاردې يئرلر يىمىزى.
يايىن آخشامبيدې دېغېرلاداردېق.
يئرلر يىن اۆستۆندە بىر - بىر يىمىزى.

اۆستۆمۆزە آنام چېغېراردې چۆخ:
«چكىلىن بالالار، يئرلر يى سالېم،
سۆنرا ھر اويوندىن چېغېرسىز چېغېن،
بالا قوربان اولوم، دردىزى آلېم.»

يئرلر يى سالاندىن سۆنرا، آنامېز،
بىر يورقان ايچىنە تۇپلاردې بىزى.
ناغېلا باشلاردې مېن محبتلە،
آنامېن گلندە كۆكسۆنە سۆزۆ.

بیزدە سئیر ائدەردیک ناغیل باغېندا،
گۆیلردە تیکردیک مرمر قصیرلر.
آنام آغزې سولو، افسانەلردن،
وئەردی بیزلرە مین شیرین خبر.

واخت اولاردې باجې - قارداشلارېملا.
آنامېن قۇینوندا یوخو آلاردېق.
حیه طە گلردی گئجە قوشلارې،
اۆستۆمۆزە آی دا سرپردی ایشیق.

گۆزۈ ياشلى لوحه

آنا!

گئيدىن كفن اوغلو نلا بىر ليكده،
گنديب سنگرده ياتدېن قېش گۆنۆندە
شانلى تېرىزدە.

دئدين:

« - گئتسىن بۆتۆن شاهلار،
عدالت بايراغى گۆيلرده يۆكسلىين،
امام گلسىن!
امام گلسىن!»

دۆشندە يئرلرە شمشاد قدى اۇغلووون، بيردن

دئدين:

«- جلاّد وور من ده اؤلۆم گۆرسۆن وطن!»

ووردو، سنى جلاّد قارشپندان.

يېخېلدىن اۇغلووون يانېندا جان وئردين.

اۇ دمده اردييلده

آداش اۇغلونلا بير عسكر

ووروب سالدې يئرە فرماندهى،

جلاّدى بير آندا -

اۆزۆن ده سؤنرا اۆلدۆردۆ.

سنى اۆيدۆ

سنه فخر ائيلهدى

«شهر مقدس» ده ياتان عسكر.

منیم گۆز یاشلارېم دورمور

آنا!

ای «بورلا خاتون» یادگاری!

ای «هجر» نسلی!

یئنه قارشېندا

بیر اوغلون،

دوروب، اما اوتانېر چۆخ

هانې شاعیر

هانې رسّام،

هانې خوانندهلر، گلسین

سنین شائینده قالخېب گۆز یاشېله

لوحه لر وئرسین؟

سوسمادېن

بیر آن سن سوسمادېن، من نئجه سوسوم،
منیم آننه جیگیم، منیم تانرېچام!
ساوالان سویونو ایچیرتدین منه
عشق اولسون آناجان حلال سۆتونه!
حیاتېن الیندن تاپسام آمان، من،
قاچاغام یئنه سنین قوینونا.

آنا قوينو

اگر سن ياخشى تریپەنسن جهاندا دای یامان قالماز،
دایانسان، بیر آمان وئرسن آمانلاردان نشان قالماز.
بو قدری قلبیمی یارما اوزاق اندیش اول، فیکر ائت،
سۆكۆلمۆش سینهدە دلبر، ساقین راز نھان قالماز،
آنا تۇرپاغېنى آغوشە چك ائللرینه یار اول،
دنیله یارلیق ائتسن، غئیرتین قالماز، صفان قالماز.
قبراق گزسن ائلیندن، معصیت پردازسان البت،
آناوېن قوینونا دؤنسن، داھا سهو و خطان قالماز.
عزیزیم وارلېغې هر بیر شئین اصلیلە باغلبدېر،
دیلین اگس، نه گویش نه ده لهجه نه زبان قالماز.

اگر تبریزدن آیر بلسان آزارسان سن اوزاق یولدا،
او اگیری او گیری یوللارچین داھادۆز گۆن ده جان قالماز.

۱۳۶۲ (تبریز یوللاریندا، ص ۴۰).

بو گنجه

عاشورا گنجه لری تبریزده شمع پایلاما مراسیمی مناسیبتیله
«گولی - گولزار رسالت بو گنجه،
شیمردن ایسته دی مهلت بو گنجه.»

اذانین آخدې صداسې جانېما،
بو گنجه ایسته مه حاشا ائلیه م.
گنډیرم، آی باجې! قېرخ بیر مسجیده.
آنامین نذرینی برپا ائلیه م.
باش وئریب دیر نه قیامت بو گنجه!

قوی گئدیم بیرده قېزېلې مسجیده،
ساوموشام سورخابی، سئیتمزەنی من.
مقبرە مسجیدی نین آغزېندا،
آغلاماق باسدې باجې، لاپ بیردن!
گلدی اخلاص ایله حالت بو گئجه.

کربلانېن کیتابېن، قان ایچرە،
آچدې نورانی بابام قارشېمدا،
قاینادې مندەدە مظلوم دامارېم،
نە ھوالار وار ایمیش باشېمدا؟
بۆرۆدۆ جانېمې غئیرت بو گئجه!

دایې مېن زنجیری نین دویدو سسین،
قارا کۆینکلی گلیب قارشېلادې.

منی اۆز اصلیمه قایتار، باجی جان!
دئینه: «دۆز گۆندۆ بونون اصل آدی!»
قلبیمی ائيله ضمانت بو گئجه.

عاشورا گئجه سی، ۱۳۶۸ (تبریز یولاریندا، ص ۱۲) .

بىللور لالە

اسكى بىللور لالەسىنى،
ھەر گۆن سحر - سحر سىلەر.
تۈزۈن آلار، پارېلدادار،
دورۇب بىر آنلىق سئىر ائدەر.

تىكر يۈرغون گۆزلىرىنى،
سانكى دالار كئچمىشلەر.
آغ بىرچكىلى قادېن آنام،
ھئىچ باخېشېن سىرمز يئەر.

باشې اوجا، گۆزۆ دیری،
لاله سینه باخار، باخار.
باخېشې نېن وسعتینه،
یۆلداں گلر گۆللۆ باھار.

گۆزلری نین شعاع سېندا،
دۆزۆملردن نشانه وار.
دوغرولوقدان، دۆز گۆنلۆ کدن،
صداقتدن ترانه وار.

آذربایجان ائللری نین،
آناسېدېر منیم آنام.
قلبدن قۇپان شعرلریمین،

آيناسېدېر منىم آنام.

قلىپىندە ذرەجە تۈز يۈخ،
تمىز بىللور لالەسى تىك.
صافدېر، تمىزدېر، آرې دېر،
كۆكسۈندە آلېشان اۋرەك.

تاجېمسان

سن آنا، باشېمدا تاجېمسان كۆلاھېمسان منېم،
شۆوكتېم، شانېم، جلالېم، عزّ و جاھېمسان منېم.
ھر كېمېن دۇنيادا وارسا مۆلكۆ، مالې، دؤولتى،
دۇنيادا، ھم عۇبادا سن دستگاھېمسان منېم.
چولقاسا يان - يۇرەمى ظلمت قارانلېقلار، آنا!
قلىمېن آيدېن گۆيۆندە صېح گاھېمسان منېم.

اغيارېن يۈزلر ستمگر قان سۇرانى وار ايسە،
سن منىم حاققىم آلانسان، سن سپاھېمسان منىم.
ھەر دنى انسانلىغا خور باخماغا يۈل سئچسە دە،
اۇغلونا يۈل گۈستەرن دۆز دۇغرو راھېمسان منىم.
دۇنيادا سوچدان قاچېندېم، بىر گۇناھدا ائتمە دېم،
آما پروندەمدە سن سوچسان گۇناھېمسان منىم.
باخ، كۇلاھسېز باش آچېق دۆز گۇن گئجە گۇندۆز دئىير
سن، آنا! باشېمدا تاجېمسان، كۇلاھېمسان منىم.

حکمت بولاغې

حکمت بولاغېمېش سۆزۆ آنامېن؟
ناغېلې، نغمه سى، ترانه لرى.
اۆيۆدۆ، دوغاسې، حربە - زورباسې،
قولاغېمدا قالبب ايللردن برى.

معنوى دۇنياسې، حياتې پارلاق،
نغمه سى ايلاهى، سۆزۆ ايلاهى.
يۆكسك ذروه لردە ياشايبىر آنام،
دېلە گى ايلاهى، اۆزۆ ايلاهى.

ایلاهی موهبت، ایلاهی وئرگی،
سنیندیر، منیمدیر باجیم - قارداشیم.
بئله بیر ذروه دن قویوب گلیریک،
یادلار قارشپسیندا اوجالهر باشیم.

تواضع کانې

نامازېن باشلايېب قورتارانا دک،
نور ياغېر آنامين يان - يوره سيندن.
ظولمت لردن قالخېب باخان بايقوش تک،
ايللردير حئيرانام بو حالتھ من.

نه قدهر سؤزؤن وار آلاھا، آنا!
قلبي نين شھرينه کيم گيره بيلر؟
الله وئرميش سنه ايمان گؤجؤنؤ،
تؤکنمز درديني يالنهز او دينلر.

بور - بوجاق آختاران دىرى گۈزلىرىن،
تواضع كانې دىر ناماز قېلاندا.
مقدس دۇنياندا نە حكمتلر وار،
سن ھاياندا، آنا، اۇغلون ھاياندا؟

من پشمان - گنە كار يازېق اۇغلونام،
چادراوبن اته گين اۇيدۆم گۈزۆملە.
حسین دۆزگۆنم من، يالان باجارمام،
سنى تحسین ائتدیم دۇغرو سۆزۆملە.

اینام

آنا زیارتدن نەدن دۆیمورسان؟
بیر آی اؤنجه گئتدین سن خوراسانا.
«غریب امام رضا» دئییه چاغپردین،
نيسگیلین یاغدپردین آذربایجانا.

قاپی‌دان بیرجه باغ سوزو آلمایان،
تک، بوردان دمشقه - مکه‌یه گئدیر.
بیلیر هارا گئتسین، هارا گئتمه‌سین
آنام یاخشې ائدیر، هر نه کی ائدیر.

مقدس دىر منىم آنامېن قوينو،
اۋندا حق قۇخوسو، حق نظرى وار.
روحو حق عشقىلە يۇغرولموش اۋنون،
ھر زامان چىچكىدىر، سانكى نوبھار.

طالعى آجى دېر، گۈنۈ قارادېر،
امام رضا كىمى غرىبىدىر آنام.
عۋمروڭ باشا وئىرير ايگىدجەسىنە
اۋنو دىرى ساخلىر اعتقاد، اينام.

عادەت

قالاسې دگىلم سىزىن بو يورددا،
يولومو گۈزلەيىر گۈزەل وطنىم.
ائلىمىن آغرىيان ياراسپىام من،
قلىبىمى تىرىزدە باسدېرېن منىم.

بادام آغاچلارې گۈللەنن گۈندە،
گۈى مسجىددە قېلېن اۋلۇ نامازېن،
اركىن قوخوسىلە عطىرلندىرىن،
كۈنلۈمۈن ان درىن راز و نىازېن.

باغېشلاماق عادت اۆلمۆش آناما،
يئنه عفو ائدەجك گۆناھلارېمې.
چاشسامدا، جايسامدا، سھو ائيلەسمدە،
اۇنا بخش ائتميشم بۆتۆن وارېمې.

باغیش دیله

سولاردان دورودور آیدان آرېدېر،
سنین ایکی رکعت خالیص نامازین.
اسرار قایناغې دیر، سیر قاپې سېدېر،
بؤیوک الله ایله راز و نیازین.

نه لر یاتمېش آنا، قلبینده بیلیم،
آلت- اؤست اؤلورام، سن ناماز قیلاندا.
گۆزۆنده سئزیرم میرواری لری،
گۆیلردن آناجان وحی ین گلنده.

من سنه باغلیبام سندن آلمپشام،
دۇنیادان الله دان ھیدایتیمی.
سنین دورو دوعا، دورو ذیکرینده،
تاپمپشام عشقیمی نہایتیمی.

دۆزگۆنم بیر اولو آنا یا باغلی،
جایسامدا، پشمانام توبه ائدیرم.
باغپش دیله آنا منه الله دان،
سن گئدەن دۆز دۇغرو یولو گئدیرم.

ياشا آنا

دۇز گۆنلۆكلە، دۇغرىلوقلا،
ووردون عۆمرۆن باشا آنا.
اۇغوللارا داياق اۆلدون،
ياشا آنا، ياشا آنا.

گزير ديللرده حۆرمتين
درسدير هامبيا عيصمتين
واردېر حله لطافطين
گرچى دۆلدون ياشا آنا.

یادلار منه اولدو غنیم
آغرې چکدی جانیم تنیم
بو دؤنیادا باشیم منیم
داشدان دگدی داشا آنا!

داملاجېق

نورانی - پیرانی آنام وار منیم،
قرآن اوخوماغې اویره تمیش منه.
حقیقه باش اگمه گی، دۆزگۆن حیاتی،
سایغې بسلمه گی گۆزهل وطنه.

الیف زبر، ب زبر، جیم زبر، دال زن،
دئیہ - دئیہ، منی شاعیر ائیله میس.
بویومو اوخشامېش دادلې دیلرله،
منه گئجه - گۆندۆز لایلا سؤیله میس.

سنین امه گینی ایتیرمز اؤغلون،
فضیلت دریا سې گۆزهل آناجان.
اوددوردوغون اؤ پاک بیر داملاجېقدېر،
قۇروبوپ ساخلاېپر منی بلادان.

خاطىرە

اىستىرم تىرىزە پئىوند وورام
قلىمىن نىزىندە
ساخسى گۆلداندا بىتن
شمعدانلارېمې،
من.
گۆل آچاندا بۆرۆسۆن
حىھطى،
عطرى، اىگى،
آنامېن چىرشابى گۆللندىگى گۆن.
نامازېن عطرى دۆلندا اۇتاغا،

نیللی آغ کۆینه گیمی

رسمی دن آسدېغېن آن،

شمعدانلارېمې بېر - بېر گتېرم -

دھلیزه.

شعریمین بلکە دە بېر گۆن یۆلو دۆشسئیدی بېزه

عم قېزېم باخدېقجا، گۆلۆمسندیکجه،

من حیەطدە اۆتوروب

یئنه پئىوند ووراردېم

بو گۆلۆ باشقا گۆله.

اخلاق نۇرماسى

تربىيەلنىدىر مېش منى اۋز آنام،
اوشاقلېقدان، منە ناماز قېلدېر مېش.
«يالنىز آلاھبۇپن اۋنۇندە اگىل،
كىمسەننن اۋنۇندە اگىلمە!» دئمېش.

دستناماز آلاندا ھر دفعە، آنام،
دئىيەردى: «نورانى اۋلوبدور اۋغلوم!»
آنام چكىش منى قرآن يۇلونا،
بو اۋلموش مكتىبىم، بو اۋلموش يۇلوم.

يۇل دئمەرم سنین جېغېرېنا من،
يۇلسوزلوغا چکن بېر جېغېردېر، دار.
بېلمېرم كى كېمدن سن امر آلېرسان؟
ايلھام وئرىر منە سئوگىلى دلدار.

تۆركە تۆرك دئمەرم، اخلاق اولمازسا،
ھەر تۆرك عۆمۆر بۇيو اخلاق گزمىشىدېر.
بشرە بخش ائتمىش اخلاق نورماسې،
بونا گۆرە ناكس، تۆركۆ ازمىشىدېر.

عزیز آنا جان

ساچېنېن آغېنا- قاراسېنا قوربان آنا،
كۆنلۆتۆن او حزين لايلاسېنا قوربان آنا،
عزیز آنا جان.

سنه من نه يازېم، قارشې چېخېم زحمتينه
باش اگيم عزمينه، عيفتينه، عيصمطينه
دۇنيادا تاپمادېم ھئچ بير كسى من سنه تاي
ايللردير مفتونام حكمتينه صؤحبتينه
عزیز آناجان.

باشىمى قوينونا قۇياندا روھوم دىنچە لىب
عزىمى من سىن دۇغرو سۇزۇندىن آلەمشام
سىن غرور دۇلو حىياتىنا وورغون اولوب
ساعاتلار اۆتوروب دوروب فىكرتە دالمېشام
عزىز آنا جان.

سىن اۆيرەتدىگىن دۇغرو سۇز دانېشپىرام
دۇز يۇلدا يۇللانېب گىتمەگە فخر ائدىرم
مىن سىن اول امىن، جايمارام، چاشمارام آنا،
بودور سۇيلەدىگىن دۇغرو بىر يۇلدا گىدىرم
عزىز آنا جان.

سیرریم

سن منیم نورلو شلاله م سن،
آخان هر داملا یاقوتوم
و لاله م سن.
منیم آینا بولاقلاردان قۇپان
بیر پارچا دۆرۆم سن،
آنا، حق ایله سیرریم سن.

پینار

آنا ھر سۆزۆندە بېر حکمت وارمېش،
نەقدەر قايناپېر اۆرە گين جۆشور؟
بولاقسان، چئشمەسن، پینارسان نەسن؟
ھر کس سندنەن آلېر، بېر شەير قۆشور.

دانېشاندا آنا شلالە کیمی،
حکمت مېنجېقلارې سۆزۆندەن آخېر.
عين النور مېثالې، ايشېق شوعاسې،
نورلارېن چئشمەسى گۆزۆندەن آخېر.

سنىن پىنار قىلىن، آرې اۆرە گىن،
چئويدى دۇنيانېن قېشېن باھارا.
نتىجەوين آدېن پىنار قۇيموشوق،
قۇى اۇنون دا قلىى دۇنسۇن پىنارا.

بعضى سۆز جۆكلر

پىنار: بولاق، زۇلال و دورو	اۇن: قاباق، مقابىل.
چشمە.	اۇيۇد: نصيحت.
جايماق: آزماق.	اۇيۇنمك: فخر ائتمك.
جىغىر: دار يۇل.	آداس: ھم نام.
چاشماق: سھو ائتمك.	آرې: خالص، پاك.
داملاجىق: قىترە.	اينام: اعتقاد.
دىنى: آلچاق، پست.	اۇخساماق: نازلاماق.
دۇزۇم: صبر.	بورلا خاتون: ددە قورقود
دۇسدۇغرو: لاپ دۇغرو.	بۇيلار بىندا آدې چكىلىن
سئزمك: حس ائتمك،	قھرمان آنا.
دويماق.	بىلگىن: بىلىجى
سئىتمزە: تىرىز «سید حمزە»	بۇى بۇيلاماق: رجز اۇخوماق.
زىارتگاھى.	بۇى: حماسە، رجز.

ساقېن: زنھار!
سايغې: احترام.
سوچ: جرم، گناھ.
سورخاب: تېرىزده محلە آدې.
سۆوزو: كاوار، سبزی.
شالالە: آبشار.
عين النور: ايشېق قايناغې،
نور بولاغې.
قارا كۆينكىلى: محرم آيېندا
چېخان عزالى دستەلرە
اشارەدېر.
قارشې: مقابل.
قالاسې: ماندگار.
قايناق: سرچشمە.
قۇخو: عطر.

قېزمار: آتشىن.
قېزېل سو: تېرىزده
«سورخاب» محلە سېنە اشارە
دېر.
قېزېللى مسجيد: تېرىزده
يئرلشن مسجيد آدېدېر.
كۆكس: سېنە، دۆش.
لوحة: تابلو.
يۆكسلك: اوجالماق.

Hüseyin Düzgün

ANAMA HƏDİYƏ

(şeir məcmuəsi)

Təkdərəxt yayınevi

Tehran

۲۰۰۸